

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ
ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

ชิดานุช เพียรชูชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ธิดาณู เพียรชูชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ จำอยู่)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โททกานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(นาวาเอกหญิง ดร.ชนพร เข้มสุตา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ จำอยู่)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โททกานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 23 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ จำอยู่ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นาวาเอกหญิง ดร.ชนพร แยมสุดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลอานันทมหิดล โรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบคุณบิดา มารดา ขอขอบคุณ คุณชนากการ เพียรชูชัย นางสาวแพรวพวง เพียรชูชัย นางสาวเพาพิชญ์ เพียรชูชัย ที่สนับสนุน ให้กำลังใจ และรอคอยความสำเร็จของผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นและกัลยาณมิตรทุกท่านที่มีส่วนร่วมสนับสนุนซึ่งนำมาสู่ความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่ บพการี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ธิดานุช เพียรชูชัย

51923988: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย/ การเรียนรู้ตลอดชีวิต/ ความสุข/
ความสามารถในการปฏิบัติงาน/ พยาบาลวิชาชีพ

ชิตานุช เพียรชูชัย: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใน

โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม (FACTORS AFFECTING JOB PERFORMANCE OF PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อาริรัตน์ จำอยู่, D.S.N., ประพนอม โอทกานนท์, กศ.ด. 123 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 380 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย แบบสอบถามการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแบบสอบถามความสุขของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .95, .98, .90, .89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Pearson's product moment correlation coefficient) และสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุขและ
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม อยู่ในระดับสูง
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10, 3.65, 3.18 และ 4.06 ตามลำดับ
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสุข มีความสัมพันธ์
ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัด
กระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .55, .59$ และ $.39$ ตามลำดับ)
3. ตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใน โรงพยาบาล
สังกัดกระทรวงกลาโหมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การ
เรียนรู้ตลอดชีวิต และความสุข ร้อยละ 46.2 ($R^2 = .462$) ซึ่งสามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนน
มาตรฐาน ดังนี้

$$Y'_{\text{ความสามารถในการปฏิบัติงาน}} = 48.92 + .46 \text{ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง} + .58 \text{ การเรียนรู้} + .45 \text{ ความสุข}$$

$$Z'_{\text{ความสามารถในการปฏิบัติงาน}} = .35 Z_{\text{ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง}} + .38 Z_{\text{การเรียนรู้}} + .14 Z_{\text{ความสุข}}$$

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต และ
ความสุขของพยาบาลวิชาชีพ มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารทางการ
พยาบาลจึงควรให้การสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีความสุขตลอดจนพัฒนาภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น

51923988: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF HEADNURSE/ LIFELONG LEARNING/
HAPPINESS/ JOB PERFORMANCE/ PROFESSIONAL NURSES

THIDANUCH PHAINCHUCHAI: FACTORS AFFECTING JOB PERFORMANCE OF
PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF
DEFENSE. ADVISORY COMMITTEE: AREERUT KHUMYU, D.S.N., PRANOM OTHAGANON, Ed.D.
123 P. 2015.

The purpose of this research were to examine the level of transformational leadership of head nurses, lifelong learning, happiness and job performance of professional nurses in hospital under the jurisdiction of the ministry of defense and to examine factors predicting job performance of professional nurses. Study sample were 380 professional nurses who were selected by multi-stage random sampling technique. The research instruments consisted of four questionnaires including transformational leadership of head nurses, lifelong learning, happiness, and job performance of professional nurses. Questionnaires were tested for content validity by a panel of experts and reliability. Cronbach's alpha coefficients of questionnaires were .95, .98, .90 and .89 respectively. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The results of this research were as follows:

1. The transformational leadership of head nurses, lifelong learning, happiness and job performance of professional nurses were at a high level. ($M = 4.10, 3.65, 3.18$ and 4.06 respectively)
2. The moderate and positive significant relationship of transformational leadership of head nurses, lifelong learning, and happiness with job performance of professional nurses were found ($r = .55, .58$ and $.38$ respectively)
3. Variables that could predict job performance of professional nurses were transformational leadership of head nurses, lifelong learning, and happiness. The predictors accounted for 46.20 percent of the variance of job performance of professional nurses. ($R^2 = .462$)

The regression equations were as follows:

$$\begin{aligned} \text{job performance of professional nurses} = & 48.92 + .46 \text{ transformational leadership} \\ & + .58 \text{ lifelong learning} + .45 \text{ happiness} \end{aligned}$$

$$Z' \text{ job performance} = .35Z \text{ transformational leadership} + .38Z \text{ lifelong learning} + .14Z \text{ happiness}$$

The findings showed that transformational leadership of head nurses, lifelong learning, happiness of professional nurses affected job performance of professional nurses. Therefore, nurse managers should encourage professional nurses to have lifelong learning and happiness as well as develop transformational leadership to increase job performance of professional nurses.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ	13
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย	27
การเรียนรู้ตลอดชีวิต	33
ความสุขของพยาบาลวิชาชีพ	38
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	54
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิจัย	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม	61
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้า หอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุขกับความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม.....	63
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ หัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	65
ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความสามารถ ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม.....	66
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผลการวิจัย.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก	94
ภาคผนวก ข	102
ภาคผนวก ค	112
ภาคผนวก ง	116
ประวัติย่อของผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงพยาบาล	50
2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	56
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม	61
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	63
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	63
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	64
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับความสุขของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม	65
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย การเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสุข กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ	65
9	ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม.....	67
10	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายข้อ	117
11	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายข้อ	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับการเรียนรู้ตลอด ชีวิตของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายชื่อ....	121
13 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับความสุขของ พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกเป็นรายชื่อ	122

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	11

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University